

ise %5-10 düzeyinde olduğu bildirilmektedir.

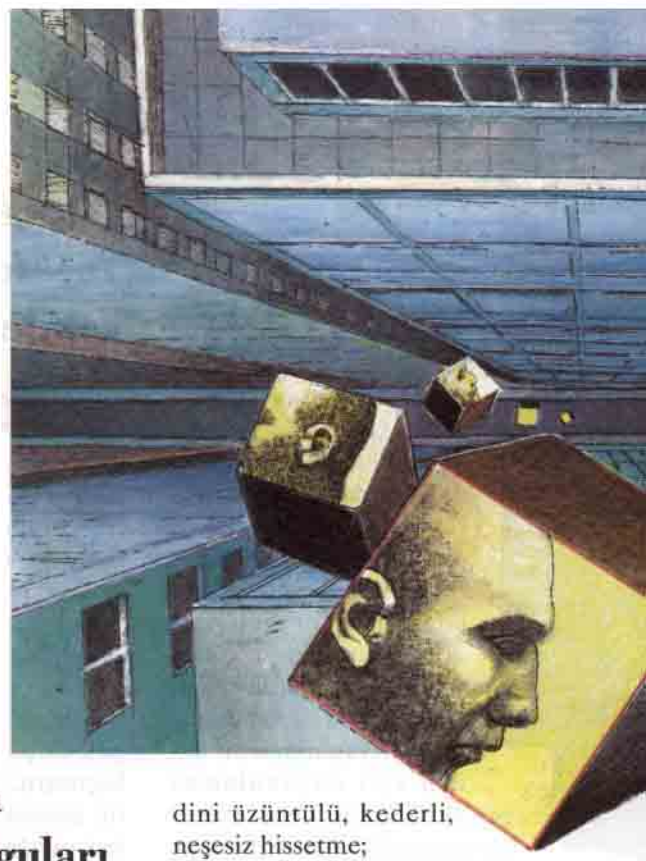
(2) Önemli bir grup hasta kendisi ya da çevresi tarafından rahatsız kabul edilmeyerek, buzdüğünün suyun altında kalan bölümünde tanınmadan kalmakta; hekime başvuramaktadır.

(3) Hekime başvuranların önemli bir bölümünde ise, tanının atlanması ya da yanlış tanı konması sık karşılaşılan bir durumdur.

(4) Doğru tanı konarlarda yeterli sağıaltım (psikoterapiyle birlikte yeterli süre ve uygun dozda doğru ilaç kullanımı) uygulanmaması yaygın ve ciddi bir sorundur.

Tüm bunların da etkisiyle, sonuçta, depresyonda kronikleşme oranları (ülkemizde %30; Avrupa ve Kuzey Amerika'da %15) ve intihar riski yüksektir. Oysa, duygudurum bozuklukları ve bunların depressif tipte olanları, bugün psikiyatride, en etkin sağıaltım yöntemlerinin bulunduğu ve genellikle sağıaltıma iyi yanıt alabilen bozukluklar arasında kabul edilmektedir.

*Hızlı şehirleşme,
her yeri kuşatan
beton yığınları,
günümüz insanında
depresyonun önemli
etkenlerinden biri...*

Depresyonun Belirti ve Bulguları

İster biyolojik, ister psikososyal nedenler ağırlıkta olsun, depresyonlarda ortaya çıkan ruhsal, bilişsel, davranışsal, bedensel ve fizyolojik değişiklikler şöyle özetlenebilir:

- ruhsal çökkünlük duygusu; ken-

dini üzüntülü, kederli, neşesiz hissetme;

- yaşamaktan zevk alamama, çevreye karşı genel bir ilgisizlik, isteksizlik içinde olma;

- basit günlük işleri yapmayı zorlaştıracak, hatta engelleyecek düzeyde enerjisizlik, cansızlık;

- genel bir durgunluk, konuşma ve

Depresyon ve Yaşam

Hamdullah Aydın
GATA Psikiyatri Bölümü

Yaşamın algılanışı, sağılıktan hastalığa, mutluluktan kedere bir yelpaze içinde değişmektedir. Bir hastalık olarak depresyon ise yaşamın tüm alanlarını içine alan, süreklilik kazanmış keder şeklindeki duygudurum ile karakterize bir yaşantıdır.

Sıradan bir olay, anlık bir mutsuzluk yaşantısından depresyona kadar uzanan duygudurum değişmelerine yol açabilmektedir. İşte tam o anda sorulan soru; "ben ne yapıyorum, ne yaptım, şimdi ne yapacağım?..." olacaktır. Birey, genellikle o andaki sorunun sınırlarını aşarken bunu farkedememektedir. Bu farkedememiş, kişilikle, içinde bulunulan olay ve onun uzantısı olan yaşantılarla yakından ilişkilidir. Durumu belirleyen; bir anlamda dış gerçekliğin bireye yansıtışı, algılanışı ve değerlendirilirken ulaşılan nokta-

lardır. Depresyonda başat olan kederin belirleyiciliği ışığında, bir anda başlayan sorgulama tüm alanlara yayılabilmekte, yaşam giderek anlamını yitirmektedir.

Yaşamda anlamlı öğeler kaybolurken birey, çaresizlik, ümitsizlik içinde yapayalnızdır. Yaşam anlamını yitirirken, bireyin yaşam-ölüm ikilemindeki seçimini yaşam yönünde yapmaması pek de seyrek rastlanan bir durum değildir. Bu anlamda, ölümün ne nedenle olursa olsun sorgulandığı durumların başında depresyon tabloları yer almaktadır. Üstelik intihar olguları bireysel temelde ele alındığında, %40-60 oranında depressiflerde görülmektedir. Psikiyatrik bozukluklar içinde tedavisinin en başarılı olduğu söylenebilecek bir hastalığın bu ciddi sorun alanı, başlıbaşına değerlendirilmesi gereken bir durum olarak düşünülmelidir.

Evrensel bir sorun alanı olan depresyon ve intihar, insan ve bulunduğu çevre içindeki yer alış biçimi ile ilişkilidir. Bu anlamda intihar davranışında, birey ve içinde yaşadığı toplum, davranışı belirleyen faktörler olarak dikkati çekmektedir. 19. yüzyılda E. Durkheim (1858-1917) intiharı sosyolojik açıdan ele almış,

o zamana kadar bir ahlak ya da dinî sorun olarak incelenen konuyu sosyolojik boyutlarıyla ortaya koymuştur. Belki de ilk bilimsel yaklaşımın Durkheim'in çalışmalarıyla başladığı, hatta medikal ve psikolojik yaklaşımların bundan sonraki dönemde büyük bir ivme kazanarak zenginleştiği söylenebilir.

İlkel topluluklarda intiharı görüldüğüne işaret eden veri olmamasına karşın, ilkel Afrika topluluklarının dillerinde bir kavram olarak bile yer almayı, insanın yaşam ve ölümü algılayışı ile gelişmesi arasında paralellikler olduğunu düşündürmektedir. Hayvanlarda rastlanmadığı, çocuklarda çok az görüldüğü gözönüne alındığında, ölümün bilincine varan insanın intihara yönelebileceği söylenebilir.

İntihar davranışında toplumun tutumu, bireyin bunları algılayış ve yaşayış, temel rolü oynayan etmenlerdir. Depresyonda, bireyin tüm bu olayları hastalığın içinde yaşadığı gerçekinden hareketle, intihar davranışının araştırılması, tedavi ve önlemler planlanırken bu davranışın her zaman gözönünde bulundurulması gerekmektedir.